

STAROBYLÝ SVĚT OLGY TOKARCZUKOVÉ

Podtitul knihy zní: *Veškerá lidská moudrost v jediné knize*. Na debutový román to tedy rozhodně není malé sousto. Ocítáme se ve Francii roku 1685. Král Slunce – Ludvík XIV. – prosazuje katolicismus jako jediné povolené náboženství. Pravověrní hugenoti proto prchají do Nizozemí v naději, že tam naleznou novou vlast. Jejich exodus sleduje z oken kočáru skupina svérázných cestovatelů: vděčná kurtizána Veronika, úzkostlivý alchymista Markýz, světácký filantrop de Berle a němý kočí Gauche se svým věrným psem. Cílem výpravy je získat tajemnou Knihu (všeho vědění!) ukrytou v ruinách jakéhosi kláštera. Literární debut slavné polské spisovatelky vychází v českém překladu až nyní. O to zajímavější je sledovat, jakou cestu ve svém psaní Tokarczuková ušla. Je to kniha možná až překvapivě sebevědomá. Že jde o její prvotinu, je znát snad jen v sa-

motném závěru, kdy se jí motiv putování začne trochu rozpadat pod rukama. Ve chvíli, kdy z příběhu zmizí jedna z dosavadních hlavních postav, ztrácí vyprávění tempo a znovu ho nabírá, až když dvojice zbývajících cestovatelů potká na své pouti další pocestné. To je rozdíl například oproti románu *Svůj vůz i pluh ved' přes kosti mrtvých*. Tam je Tokarczuková nejsilnější v „pouhých“ popisech myšlenek hlavní postavy a obějde se i bez berličky v podobě neustálého střídání prostředí a prchavých výstupů vedlejších figur, jež vzápětí mizí. *Cesta lidí* Knihy, podobně jako *Pravěk a jiné časy*, je pro čtenáře jednou z nejpřístupnějších bran do jejího světa (na rozdíl od *Knih Jakubových* nebo *Běgunů*, které na první seznámení moc vhodné nejsou). Na některých místech už navíc prosvítá její genialita. Tokarczuková totiž píše tak, jak to dnes už umí málokdo.

Uznejte sami, nepřipomíná vám tohle opojné vrstvení vět mistrovství Vladimira Nabokova? „S poslušností vlastní pouze neživým předmětům se každé ráno vracím do světa, v němž stále existují dveře, zámky, řetězy, hranice, pasy a omezení všech časomír. Bolestně si uvědomuji pronikavé tikání hodin a šelest písku v přesýpacích hodinách. Necháávají se pozřít slovy, která perfidně oddělují naši zkušenost od existence. A i když jim Bůh ve své dobrotě vyjevuje odlesky nekonečna, ony, plny nedůvěry, je důmyslnými nástroji řezou na malé kousíčky, které jim pak propadávají mezi prsty.“ *Cesta lidí* Knihy je román o síle řeči, ale i o tichu, které se po ní úlevně rozhostí.

Olga Tokarczuková:
Cesta lidí Knihy, přeložil
Petr Vidlák, Host,
244 str.